

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 października 2024 r.

Pozycja 218

POSTANOWIENIE

z dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sygn. akt Ts 167/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski – przewodniczący

Jarosław Wyrembak – sprawozdawca

Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 20 sierpnia 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej P.S.

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 listopada 2018 r. (data nadania), radca prawny P.S. (dalej: skarżący), występujący we własnej sprawie, wniósł o stwierdzenie, że: 1) art. 9 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, ze zm.; dalej: Kodeks wyborczy) jest niezgodny z art. 2, art. 4, art. 7, art. 31, art. 32, art. 37 w związku z art. 62 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 405 § 2 Kodeksu wyborczego jest niezgodny z art. 2, art. 4, art. 7, art. 31, art. 32, art. 37, art. 77, art. 78, art. 176 ust. 1 Konstytucji; 3) art. 12, art. 425 w związku z art. 426, art. 454 Kodeksu wyborczego w zakresie, w jakim „przewiduje, że głosowanie przeprowadza się w stałych i odrębnych obwodach głosowania utworzonych na obszarze gminy, a także możliwości zgłoszenia przez komitet wyborczy w każdym okręgu wyborczym tylko jednej listy kandydatów”, jest niezgodny z art. 2, art. 4 ust. 2, art. 7, art. 16, art. 31, art. 32, art. 37 w związku z art. 62 Konstytucji; 4) art. 10, art. 11 Kodeksu wyborczego w zakresie, w jakim „przewiduje zróżnicowanie w prawach wyborczych – wybierania (czynne prawo wyborcze) oraz wybieralności (bierne prawo wyborcze) – w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, jak również wójtów, burmistrzów, prezydentów miast”, jest niezgodny z art. 2, art. 4 ust. 2, art. 7, art. 16, art. 31, art. 32, art. 37 w związku z art. 62 Konstytucji; 5) art. 57 ac § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, ze zm.) „poprzez pozostawienie zgłoszenia bez rozpatrzenia wobec zgłaszającego kandydaturę, wobec przyjęcia, iż toczy się inne postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim (...)” jest niezgodny z art. 2,

art. 7, art. 24, art. 30, art. 31, art. 32, art. 37, art. 65 ust. 1 oraz art. 77 Konstytucji; 6) art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) w zakresie, w jakim „obecność na rozprawie skarżącego, jego przedstawiciela lub pełnomocnika jest obowiązkowa. Co skutkuje, w razie niestawiennictwa prawidłowo powiadomionych umorzeniem postępowania albo odroczeniem rozprawy”, jest niezgodny z art. 2, art. 4, art. 7, art. 32, art. 37, art. 77 Konstytucji; 7) art. 42 u.o.t.p.TK w zakresie, w jakim „przewiduje, że uczestnikiem postępowania przed Trybunałem jest Prezydent [RP] tylko w sprawach zgodności z Konstytucją umów międzynarodowych ratyfikowanych w trybie art. 89 ust. 1 oraz art. 90 ust. 2 i 3 Konstytucji oraz w sprawach zgodności z Konstytucją innych ratyfikowanych umów międzynarodowych”, jest niezgodny z art. 2, art. 4, art. 7, art. 32, art. 37 Konstytucji; 8) art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p.TK, w zakresie, w jakim „wymagałby w każdym przypadku wniesienia skargi konstytucyjnej wyczerpania drogi prawnej i uzyskania przez skarżącego prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia, jako warunku skutecznego jej wniesienia”, jest niezgodny z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a także art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja).

2. Postanowieniem z 20 sierpnia 2019 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania przedmiotowej skardze dalszego biegu. Rozpoznając skargę Trybunał ustalił, że skarżący nieprawidłowo wskazał przepisy stanowiące podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia, z którego wydaniem łączy naruszenie jego konstytucyjnych praw podmiotowych. Trybunał orzekł ponadto, że skarżący nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK w zakresie uprawdopodobnienia podnoszonego w skardze naruszenia prawa do równego traktowania, prawa do sądu oraz naruszenia przepisów ustrojowych. Trybunał wskazał wreszcie, że rozpoznanie merytoryczne skargi jest możliwe jedynie po wykazaniu przez skarżącego minimalnej staranności w trosce o zabezpieczenie jego interesów prawnych, zaś naruszenie konstytucyjnych praw i wolności musi mieć charakter obiektywny, tzn. nie może być wywołane przez zachowanie (w tym: zaniechanie) skarżącego. Skarga konstytucyjna nie może być bowiem wykorzystywana jako instrument służący do korygowania zaniechań popełnionych w postępowaniu poprzedzającym jej wniesienie (zob. postanowienie TK z 16 października 2002 r., sygn. SK 43/01, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 77).

3. Zażaleniem z 28 sierpnia 2019 r. (data nadania) skarżący zakwestionował postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 20 sierpnia 2019 r. w całości. Podniósł w nim zarzut naruszenia:

a) art. 61 ust. 4 w związku z art. 53 ust. 1 i ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK, a także w związku z art. 79 ust. 1 Konstytucji, względnie również z art. 6 ust. 1 Konwencji poprzez odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej,

b) art. 54 ust. 1 i 2 w związku z art. 55 u.o.t.p.TK poprzez niezasądzenie na rzecz wnoszącego skargę konstytucyjną zwrotu możliwych kosztów postępowania przed Trybunałem również wówczas, gdy nie uwzględniono skargi konstytucyjnej.

Wniósł jednocześnie o „uchylenie lub zmianę zaskarżonego postanowienia w całości, uwzględnienie zażalenia w całości oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem, również w przypadku nieuwzględnienia zażalenia”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał rozpatruje zażalenie w składzie trzech sędziów, na posiedzeniu niejawnym. Badaniu podlega w szczególności kwestia prawidłowego zidentyfikowania przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, zaś zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw jego wydania.

3. Podstawą wydania rozstrzygnięcia wskazanego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 Konstytucji, tj. uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z 4 września 2018 r. (dalej: PKW) o pozostawieniu odwołania skarżącego bez rozpoznania był, jak trafnie ustalił Trybunał, art. 405 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, ze zm.; dalej: Kodeks wyborczy). Przepis ten stanowi, że pełnomocnikowi wyborczemu przysługuje prawo wniesienia odwołania do PKW w terminie 3 dni od daty doręczenia postanowienia komisarza wyborczego o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. PKW, z uwagi na upływ tego terminu, pozostawiła w przypadku skarżącego jego odwołanie bez rozpoznania po przeprowadzeniu postępowania w czasie, o którym mowa w art. 405 § 2 Kodeksu wyborczego. W analizowanej skardze konstytucyjnej zakwestionowany został właśnie ten przepis, choć nie odnosi się on do praw i obowiązków skarżącego, lecz do trybu działania PKW. Dotyczy on bowiem terminu rozpatrzenia odwołań od postanowień komisarza wyborczego.

4. Zarówno z uzasadnienia skargi, jak i z zażalenia wynikać może jednak, że skarżący w istocie dąży do podważenia konstytucyjności uregulowań określających termin wnoszenia odwołań od postanowień komisarza wyborczego. Wskazuje na to próba uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności art. 9 § 1 i § 3 Kodeksu wyborczego, który stanowi, że ilekroć w Kodeksie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi lub odwołania, należy przez to rozumieć upływ dnia złożenia skargi, przy czym czynność ta winna być dokonana w godzinach urzędowania organu. Skarżący stoi na stanowisku, że niekonstytucyjność powyższego przepisu objawia się w naruszeniu prawa obywatela do rejestracji komitetu wyborczego przez wprowadzenie ograniczenia w sposobie złożenia dokumentacji w stosunkowo krótkim czasie. Prowadzi to, jak wskazał skarżący, do naruszenia m.in. zasady równego traktowania obywateli ze względu na „różnorodny czasookres otwarcia lokali”. Trybunał Konstytucyjny prawidłowo ustalił, że powołane przez skarżącego argumenty nie uprawdopodobniają niezgodności z Konstytucją art. 9 § 1 Kodeksu wyborczego z uwagi na naruszenie gwarantowanych konstytucyjnie praw podmiotowych skarżącego, w szczególności tych, które mogą wynikać ze wskazanych wzorców kontroli. Zastrzeżenia skarżącego wyrażone zarówno w skardze, jak i w zażaleniu przybrały w tym zakresie charakter postulatów *de lege ferenda*, korzystnych dla skarżącego z punktu widzenia jego indywidualnej sprawy. Trybunał słusznie stwierdził w tym kontekście, że nie jest kompetentny do formułowania ocen względem tego rodzaju sugestii, które winny być kierowane pod adresem właściwych władz.

5. W świetle powyższych ustaleń Trybunał prawidłowo przyjął, że w zakresie, w jakim rozpatrywana skarga dotyczy pozostałych przepisów – tj. art. 12, art. 425 w związku

z art. 426, art. 454 oraz art. 10 i art. 11 Kodeksu wyborczego, a także art. 95, art. 42 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p.TK – nie doszło do spełnienia warunku wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. Przepisy te nie stanowiły bowiem podstawy ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Trybunał, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, trafnie postanowił zatem odmówić nadania analizowanej skardze dalszego biegu w tym zakresie. W podobny sposób należało odnieść się do kwestii zażalenia art. 57ac § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm. Trzeba stwierdzić, że Trybunał prawidłowo ustalił, że informacja z 5 listopada 2018 r. z portalu e-nominacje o wydaniu zarządzenia pozostawiającego bez rozpoznania zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Apelacyjnym w K. nie nosi cech ostatecznego rozstrzygnięcia o gwarantowanych konstytucyjnie prawach i wolnościach skarżącego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Biorąc pod uwagę powyższe, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.